

اولین های که در زنجیره معدن، به بار نشست

نکته ای که می توان به طور خلاصه بدان پرداخت این است که بخش معدن و صنایع معدنی در دولت یازدهم، شاهد به بار نشستن پروژه هایی بود که برای نخستین بار در کشور عملی شدند. در این میان تحرک در مناطق ویژه صنایع انرژی بر لامرد و پارسسیان و حضور سرمایه گذاران برای امور زیرساختی و تولیدی و خدماتی، چشمگیر است و به زودی این مناطق پایتخت صنایع بزرگ فلزی و پتروشیمی خواهند شد.

مجمع سنگان نیز که برای ایجاد ظرفیت تولید ۱۷/۵ میلیون تن کنسانتره و ۱۵ میلیون تن گندله سنگ آهن، آماده شده و هم اینک در آستانه افتتاح دو کارخانه ۵ میلیون تنی گندله و یک کارخانه ۲/۵ میلیون تنی کنسانتره سنگ آهن است، از دیگر نمونه هایی است که با همت شرکت های خصوصی داخلی و مدیران و کارشناسان این سازمان، به ثمر نشسته است.

شاید نتوان تمامی عملکردی که از شهریور سال ۹۲ تا بهمن ۹۵ به وقوع پیوسته را بیان کرد هر چند نقصان هایی نیز در حوزه ارتباطات بانکی و شرایط بین المللی و... وجود داشته که برغم تلاش تمامی مدیران این بخش ها، برخی چالش ها بر طرف نشده اما موضوع این است که مردان دولت یازدهم و دستگاه دیپلماسی با دلگرمی مردمان این سرزمین و پشتیبانی مقام معظم رهبری، یک صدا برای برون رفت از چالش ها، تلاش خود را به کار گرفته اند و اکنون خود را در مسیر توسعه می یابند.

ذکر این موضع بس که از ۲۴ هزار میلیارد تومان طرحی که پیش روی این سازمان قرار داشت، ۸۵ درصد با همکاری و مشارکت بخش خصوصی، جان گرفت و بر خسی به افتتاح رسیدند، و این نکته ای امیدوار کننده برای ادامه مسیر و انجام وظایف است.

و اکتشافات عمومی نیز با پیشرفت های قابل ملاحظه ای همراه شده است. علاوه بر این تمرکز بر توسعه زیرساخت ها همچون جاده، خطوط ریلی، بنادر، آب و برق و گاز از برنامه ها یا به عبارتی از وظایف این نهاد سیاستگذار است. تصور ایجاد ظرفیت های ۵۵ میلیون تنی فولاد، ۱/۵ میلیون تنی آلومینیوم، ۴۴۰ هزار تنی مس و... بدون ایجاد و توسعه زیرساخت، امری محال است.

در سه سال و نیم گذشته، ایمیدرو بیش از ۳۰ طرح را در بخش های فولاد، آلومینیوم، پلازغال سنگ و... فعال باره اندازی کرد به طوری که در اردیبهشت سال گذشته با آغاز عملیات اجرایی آلومینیوم جنوب - به عنوان بزرگ ترین طرح تولید آلومینیوم در ایران - حرکتی نو در این صنعت آغاز شد و مقیاس پروژه های این بخش را بیش از دو برابر افزایش داد.

در بخش فولاد نیز علاوه بر طرح های استانی، انعقاد قرار داد خرید تجهیزات اصلی کارخانه الکتروگرافیتی که از فناوری پیشرفته ای برخوردار است، اتفاق بی سابقه ای در صنعت فولاد محسوب می شود. به این دلیل که طرح به تاریخ پیوسته الکتروگرافیتی از سکون خارج و نکته مهمتر اینکه، آخرین حلقه وابستگی در صنعت فولاد نیز به داخل کشور منتقل شد. همچنین به این لیست باید آغاز عملیات اجرایی احداث دو کارخانه فسزوری تیتانیوم در کهنوج را اضافه کرد که با حضور شرکت های صاحب نام خارجی، عملیاتی شده است. فعال شدن طرح توسعه معدن روی مهدی آباد که قرار داد سرمایه گذاری آن با کنسرسیومی از بخش خصوصی به یک میلیارد دلار می رسد نیز از اولین های بخش معدن به شمار می آید. شرکت زغال سنگ البرز مرکزی هم در ماه های اخیر صاحب کارخانه جدید زغالشویی شده که در انتظار حضور مقامات برای افتتاح است.

امروز حدود سه سال و نیم از عمر دولت یازدهم می گذرد. دولتی که به واقع، بدون تدبیر و تجربه، نمی توانست از کوران اثرات برجای مانده سیستم مدیریتی قبلی، عبور کند. تنها در معدن و صنایع معدنی شرکت هایی که از ارزش ۲۱ هزار میلیارد تومانی برخوردار بودند، در قالب رد دیون و واگذاری عمدتاً غیر تخصصی، از بدنه ایمیدرو جدا شدند. آن هم در شرایطی که هدایت حوزه معدنی و صنایع معدنی بر عهده این سازمان بود. خوشبختانه بخش خصوصی کشور مان که همواره آماده مشارکت در توسعه اقتصادی است، خود را در کنار ایمیدرو قرار داد تا این مجموعه بتواند طرح هایی که دارای حواشی فراوان بودند را به حرکت وادارد و برخی را نیز به بهره برداری برساند. نمونه عینی آن که به تازگی به ثمر نشسته، کارخانه آهن آسفنجی فولاد سفید دشت چهارمحال و بختیاری است که - به عنوان نخستین طرح از فولادهای استانی - با حضور معاون اول رئیس جمهوری و وزیر صنعت، معدن و تجارت به مدار تولید پیوست.

طرح های استانی فولاد با مشارکت بخش خصوصی و همچنین جذب ۱/۶ میلیارد یورو فاینانس، فعال شدند، اکنون برخی در نوبت افتتاح هستند.

در این روزها طرحی در بخش سنگ آهن راه اندازی شده که اتفاقی تأثیر گذار در بخش معدن محسوب می شود. طرح پر عیار سازی سنگ آهن هماتیته معدن جلال آباد که از نسوی بخش خصوصی و برای نخستین بار دانش آن در کشور خلق شده، آغازی بر به کارگیری مواد معدنی است که تاکنون به عنوان باطله محسوب می شد.

در این دوره یکی از برنامه هایی که در اولویت قرار داشت انجام فعالیت های اکتشافی در ۲۵۰ هزار کیلومتر مربع بود که به تازگی فاز شناسایی ۱۰۰ درصد پهنه ها به اتمام رسیده و در برخی از آنها، هر حلقه پی جویی

توسعه فعالیت های معدنی و صنایع معدنی با مشارکت بخش خصوصی

وضعیت امیدوارو طرح ها در پایان دولت دهم و اقدامات دولت یازدهم

ایمیدرو در شروع دولت تغییر و امید وارث ۴۷ طرح بود. از این ۴۷ طرح، ۱۲ طرح فعال و نیمه فعال و ۲۵ طرح در وضعیت غیر فعال بود. با انتصاب مهدی کرباسیان به عنوان رئیس هیئت عامل ایمیدرو از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت، برنامه تدوین دو استراتژی پیش روی این سازمان قرار گرفت. ایمیدرو با چابک سازی ساختار خود و بدون تغییر در سرمایه انسانی، فصلی جدید را آغاز کرد. فصلی که ایمیدرو مجدداً به ثبات رسید و تصمیم سازی های علمی بر اساس توجیهات فنی و اقتصادی از یک سو و منظور کردن اقتصاد مقاومتی از دیگر سو، زمینه توسعه و پیشرفت بخش معدن و صنایع معدنی و ایجاد اشتغال پایدار را فراهم کرد. ابتدا هشت طرح فولاد استانی مورد بررسی قرار گرفت. یک طرح کاملاً به بخش خصوصی واگذار شد. با ابتکار عمل یک روش به روش های تأمین مالی ایمیدرو اضافه شد و هفت طرح دیگر، به مشارکت گذاشته شد و فعالان اقتصادی بخش خصوصی به عنوان شرکای ایمیدرو اقدام به سرمایه گذاری کردند. لذا طرح های فولادی از بحران خارج شده و جانی دوباره یافتند.

از سوی دیگر طرح تولید آلومینا از نفلین سینیت نزدیک به سه دهه در تویب اجرا بود و هر بار به دلایلی مجدداً متوقف می شد. سرانجام در آذر ماه ۱۳۹۲، طراحی پایه طرح با شرکت توتک به امضای رسید. بخش های زیر بنایی طرح نیز اجرا شده است. پایلوت در شهر که برای تولید آزما میانی نفلین سینیت ایجاد شده بود، تغییر کاربری داده و برای تولید بوهمیت، پایه کاتالیست و کاتالیست مورد استفاده قرار گرفت.

همچنین طرح آلومینیوم جنوب از دی ماه ۱۳۹۴ عملیاتی شد. این طرح، بزرگ ترین کارخانه تولید آلومینیوم کشور خواهد بود. زمین، گاز و سایر زیر ساخت ها آماده و عملیاتی اجرائی آن توسط شرکت چینی زده شده است و تا دو سال آینده، اولین شمش آن به بازار عرضه خواهد شد. قرارداد تکمیل فاز اول کارخانه تولید شمش آلومینیوم جاجرم به ظرفیت ۳۷ میلیون تن منعقد شده و مراحل پایانی را طی می کند.

یکی از طرح های بزرگی که در این مدت بازمیابی شد، سرب و روی مهدی آباد است. این معدن یکی از بزرگ ترین معادن روی جهان است که در حالت سکون قرار داشت. پس از انجام فراخوان جدید، شرکت هایی از هفت کشور صاحبان برای سرمایه گذاری و فعالیت به مرحله نهایی رسیدند. در نهایت یک کنسرسیوم، موفق به اخذ پروژه شد. پیش تر بخش باریت این معدن از سال ۹۴ راه اندازی و فروش خود را آغاز کرده بود. طرح سرب و روی موجب تولید ۸۰۰ هزار تن کنسانتره روی و ۸۰ هزار تن کنسانتره سرب و نقره خواهد شد که اشتغالی هزار نفره به همراه خواهد داشت.

برخی دیگر از طرح هایی که از حالت سکون خارج شدند عبارتند از: الکتروود گرافیتی، آنتیموان سفیدیه، نیر، گره هرمز و هرمزان، طلای زرشوران، پتاس خور و بیابانک، پالایشگاه قطران زرنده، طرح های کنسانتره و گندله سازی سنسنگان، مناطق ویژه صنایع انرژی بر پارسیان و لامرد، فراوری تیتانیوم کهنوج، تجهیز معدن گل گهر ۴، ۵ و ۶ زغال سنگ خمرد و تولید گرین کک.

افتتاح طرح ها

ایمیدرو بزرگ ترین سازمان توسعه ای بخش معدن و صنایع معدنی ایران است. این سازمان طی ۱۵ سال گذشته ظرفیت های تولیدی ایران در بخش های فولاد، آلومینیوم، مس، زغال سنگ و حتی در سال های نخستین، سیمان را توسعه داده است. ایمیدرو در این ۱۵ سال بیش از ۱۱۰ طرح با رقمی بیش از ۱۳ میلیارد دلار افتتاح و راه اندازی کرده است.

ایمیدرو در دوره جدید فعالیت های خود برنامه تأمین مالی را تغییر داد و با مشخص کردن روش های جدید تأمین

مالی جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی را در رأس فعالیت های خود قرار داد. طی سال های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ فاز اول طلای زرشوران و سیمان سراسول و نوزولا افتتاح شد. در همین زمان طرح های نیمه متوقف و متوقف نیز با اتخاذ روش های مختلف مالی مجدداً فعال شد و به حالت فعال اجرائی بازگشت. در سال ۱۳۹۳، نه طرح از جمله کنسانتره سنگ آهن سنگان (واحد فولاد خراسان)، گندله سازی سنگان (واحد توسعه ملی)، زغالشویی سواد کوه و پریعارسازی سنگ آهن جلال آباد شروع و وارد عملیات اجرائی شد. در حال حاضر نیز کارخانه های زغالشویی سواد کوه و پریعارسازی جلال آباد زرنده در تویب افتتاح هستند.

فعالیت های ایمیدرو طی سال ۱۳۹۴ منجر به افتتاح شش طرح از جمله قطران زرنده، فاز دوم اسکله منطقه ویژه خلیج فارس و شروع قرار داد استخراج و فروش گل گهر ۵ شد. در همین سال با فعالیت ها و سرمایه گذاری جدید، ۱۵ طرح وارد فاز عملیات اجرائی شد. برخی از این طرح ها عبارتند از: فولاد مکران، آلومینیوم جنوب، کنسانتره سنگان (واحد فولاد مبارک) و تولید عناصر نادر، خاکی و فلزات استراتژیک. در سال جاری نیز بخشی از فعالیت های سال ۹۲ نمایان شد. برخی از این طرح ها عبارتند از: افتتاح آنتیموان سفیدیه در استان سیستان و بلوچستان و واحد آهن اسفنجی چهارمحال و بختیاری (نخستین طرح استانی فولاد) و پایلوت تیتانیوم کهنوج واقع در استان کرمان. همچنین واحد آهن اسفنجی شادگان در استان خوزستان، واحد آهن اسفنجی نی ریز در استان فارس و فاز اول آلومینیوم جاجرم در خراسان شمالی مراحل انتهایی اجرائی می کنند.

راه اندازی و افتتاح ۱۰ طرح با رقم یک میلیارد دلار تا سال ۱۳۹۴

ایمیدرو از تابستان سال ۱۳۹۲ تا پایان سال ۱۳۹۴ با تشکیل تیم های عملیاتی و کارشناسی و حضور کارگامی مدیران ارشد، ۱۰ طرح به ارزش یک میلیارد دلار را افتتاح کرد.

این طرح ها عبارتند از: طلای زرشوران، سیمان و نوزولا، میله گذاری المهدی، پایلوت پترولیوم کک، فاز دوم اسکله منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس، پتاس خور و بیابانک، پالایشگاه قطران زرنده، فاز دوم تغلیظ مس سرچشمه، فاز دوم تغلیظ مس سنوگون و ۱۳ پروژه انتقال برق و جاده سازی معدنی در قالب طرح توسعه زیر ساخت مناطق معدنی ایران.

توسعه روش های تأمین مالی در ایمیدرو

ایمیدرو در دوره جدید توسعه بخش معدن و صنایع معدنی که با آغاز دولت یازدهم همراه شد، با مشکلات مالی روبه رو بود. بخشی از سهام ایمیدرو در پروژه خصوصی سازی واگذار شده بود. بخش دیگری از سهام نیز به عنوان رد دین دولت به شرکت های غیر تخصصی منتقل شده بود که علاوه بر کاهش درآمد تنها سازمان توسعه ای بخش معدن و صنایع معدنی کشور، مشکلات سیاستگذاری های نامطلوب را نیز در سطح بخش پدید آورده بود.

رضنا روش های جدید تأمین مالی به شرح زیر در دستور کار قرار گرفت:

مشارکت با بخش خصوصی متعدد و با صلاحیت و واگذاری در صددی از سهام طرح ها به منظور توسعه همکاری با بخش خصوصی. با این روش، درصد قابل توجهی از هزینه های احداث طرح از ایمیدرو خارج و به سرمایه گذاران بخش خصوصی منتقل شد.

فروش اوراق مشارکت ریالی و ارزی که با این روش نیز تعداد دیگری از طرح ها فعال شدند.

جذب سرمایه گذار خارجی، در اجرای طرح ها، یکی از عینی ترین مدل ها، ایجاد کنسرسیوم مهدی آباد است.

فعالیت های اکتشافی گسترده ۲۵۰ هزار کیلومتر مربعی

ایران با ۶۸۰ میلیارد تن ذخیره شناخته شده معدنی بر خوردار است. اما این میزان ذخیره، حاصل اکتشافاتی است که در دهه های گذشته صورت گرفته است. این توضیح که طبق گزارش های وزارت صنعت، معدن و تجارت، تنها ۷ درصد از مساحت یک میلیون و ۶۴۸ هزار کیلومتر مربعی ایران را در بر گرفته است. همچنین تحقق اهداف توسعه ای ایران در حوزه های فولاد، مس، آلومینیوم، روی، طلا، زغال سنگ و... مستلزم انجام اکتشافات جدید است. به همین سبب از ابتدای سال ۹۲، برنامه وسیعی برای اجرای طرح های جدید اکتشافی آغاز شده و هدف آن بررسی پتانسیل های معدنی در ۲۵۰ هزار کیلومتر مربع از مساحت ایران است.

این برنامه با هماهنگی و تفاهمنامه ای میان وزارت صنعت، معدن و تجارت، ایمیدرو و سازمان زمین شناسی ایران شروع شد که اجرای آن را ایمیدرو بر عهده دارد. در این میان، تأکید مهم مظهر رهبری، بر توسعه بخش معدن، همراستا با اقتصاد مقاومتی، سبب شده ای بخش از اقتصاد توجه بیشتری را طی چند سال اخیر به خود جلب کند. این در شرایطی است که فعالیت های اکتشافی، نقطه شروع هر برنامه در معدن محسوب می شود.

با توجه به رسالت توسعه ای ایمیدرو در کشور، برنامه های اکتشافی گسترده ای به منظور جبران عقب ماندگی تاریخی اکتشاف در راستای نیل به اهداف ذیل طراحی و اجرا شده است:

- کشف منابع معدنی متنوع جدید برای توسعه بخش معدن و افزایش سهم آن در تولید ناخالص ملی.
- فراهم ساختن بستر مناسب برای جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی با تهیه مستندات اکتشافی مطابق با استاندارد های جهانی.
- سرمایه گذاری اکتشافی در مناطق محروم و دارای پتانسیل معدنی برای هدایت منابع، ایجاد توسعه، اشتغالزایی و تأمین امنیت در آن مناطق.
- ایجاد اقتصاد چند محصولی و گام برداشتن در مسیر توسعه پایدار و تبدیل معدن به عنوان یکی از محورهای مهم اقتصاد کشور.
- کشف فلزات استراتژیک و تأمین خوراک مورد نیاز صنایع کشور.

۲۱ استان شامل ۳۳ بخش در بیش از ۲۵۰ هزار کیلومتر مربع.

شناسایی بیش از ۳۰۰ محدوده امید بخش جدید معدنی در برخی از بهینه های کشور شامل ۷۶ محدوده امید بخش در بهینه سنگان استان خراسان رضوی، ۲۸ محدوده امید بخش در نوار مرزی استان سیستان و بلوچستان، ۱۲ محدوده امید بخش در سراروان در استان سیستان و بلوچستان، ۱۶ محدوده امید بخش در نوار مرزی استان خراسان جنوبی، ۱۰۰ محدوده امید بخش در بهینه آباده جازموبیان، ۶۰ محدوده امید بخش در بهینه مرکز ایران - مشارکت ۱۰۰ شرکت خصوصی در راستای سیاست های ایمیدرو در جهت جذب شریک بخش خصوصی، با شرکت های مختلف، جلسات متعدد بر گزار و با فراهم ساختن امکان بازدید میدانی فوق نسبت به تشویق سرمایه گذاران داخلی و خارجی اقدام شد. نخستین فراخوان واگذاری محدوده به بخش خصوصی در سال ۹۴ و در طلای نیکونیه (استان قزوین) صورت پذیرفت. این در حالی است که در طول مدت سه سال اخیر نیز شرکت های بخش خصوصی در امور مشاوره ای، بیمه کاری و... پس از بر گزاری مناقصه، فاز اجرای تمامی طرح های اکتشافی را در اختیار گرفته اند. در مدت نزدیک به سه سال اخیر حدود ۱۰۰ شرکت داخلی که برخی از آنها از شریک خارجی، بهره جسته اند، طرح های اکتشافی این سازمان را اجرا کرده اند.

۹۵ برنامه های اکتشافی در سال ۹۵

ایمیدرو در سال ۹۵ نیز ادامه فعالیت های اکتشافی را مطابق سال های ۹۳ و ۹۴ - همراه با جذب شریک بخش خصوصی - در دست اجرا دارد. به گونه ای که اکثر طرح ها را به اتمام خواهد رساند. از سوی دیگر با ادامه فعالیت های اکتشافی، بهینه ها و مناطق جدید امید بخش به مناطق فوق افزوده خواهد شد. این طرح ها در نهایت به گواهی کشف و صدور پروانه بهره برداری منتهی می شود.

- برنامه های تکمیلی اکتشافی
- تکمیل اکتشافات و تعریف طرح توسعه برای معادن جدید
- اکتشاف تکمیلی زرشوران
- توسعه اکتشافات سراسری بوکسیت
- عملیات اکتشاف شناسایی و پی جویی عناصر نادر خاکی، توسعه اکتشاف سنگان

در دهه مبارک فجر؛ نخستین کارخانه فرآوری سنگ آهن کم عیار کشور (واقع در جلال آباد کرمان) افتتاح می شود

طرح تولید «آهک صنعتی و هیدراته» و «بلوک های سبک گازی و نانو کلسیم» لرستان کلنگ زنی می شود

پهنه های جدید در بخش پهنه های اکتشافی، برنامه جدید اکتشافی از منطقه مستعد معدنی سنگان (شمال شرق) آغاز شد و پس از آن به نوار شرقی و دیگر مناطق ایران تشریح یافت. حاصل این فعالیت عظیم در ۳۳ پهنه، شناسایی ۳۰۰ محدوده معدنی بوده که جزئیات آن بدین شرح است: - اجرای عملیات فازهای شناسایی و پی جویی اکتشاف در